

MAQUINES D'AFEITAR

ECONOMIA DE TEMPS I DINERS

Cap excursionista
deu anar sense una
màquina d'afaitar.

DAQUERIA

TOLL

TELEFON 3536 A

GENERAL: Carrer de Fernando, 31

SUCURSAL: Carrer d'En Jaume I, 17

Màquines de tots els preus i qualitats
Fulles de totes les marques
Assortit complet en tots els articles d'aquest ram
Ganivets per a camp, viatge i defensa
Estoig de ferramentes per a motocicletes
i automòbils

Coberts per a camp, gots per a viatge, etc., etc.
Casa la més antiga i important de Barcelona

FABRICACIÓ I REPARACIÓ

EXCURSIONS

NOTICIARI MENSUAL DE LA SECCIO
ATENEU ENCICLOPÈDIC POPULAR
BARCELONA

C.D.H.S. - A.E.P.
Barcelona

VACANT

VACANT

SECCIÓ ATLETICA

DE L'ATENEU

GIMNAS I DUTXES

Classes de Gimnasia sueca, lluites greco-romana i boxa

Quota mensual: 2 pessetes   Obert de 7 a 12 de la nit

F. BERTRAND, S. A.

Avinyó, 25, i Comtessa de Sobradíel, 1-Teléfono A 3230 BARCELONA

EINES DE PRECISIÓ, RELLOTGERIA, ÚTILS I
FORNITURES PER A JOIERIA, PLATERIA,
RELOTGERIA I ARTS ANEXES

Llimes angleses i suïsses :: Fileres
d'estirar fil i roscar :: Burils de
totes formes :: Grates i raspalls
plans i circulars de pèl, acer i cris-
tall :: Paper esmeril :: Torns i
transmissions :: Serres :: Gresols
i cubetes qualitat extra per a fondre
en plombagina i terra refractària
Pedres i moles amb engranatge per
a esmolar, en gran varietat: en are-
nisca, esmeril, Naxos, Carborite,
Carborundum i Arkansas :: Ali-
cates i pinces en gran varietat de
models, etc., etc. :: :: :: :: ::

Dipòsit de soldadura, acreditada i pràctica, TINOL

RELOTGES DE BUTXACA, POLSERA, PARET
I DESPERTADORS :: ESTOIGS, CRISTALLS,
OLIS FINS

EINES NORD-AMERICANES

Peces recanvi de rellotges corrents i principals marques

Concessió exclusiva per a la venda de fornitures per
al rellotge d'alta precisió JUVENIA

Unic dipòsit de les molles reals STHAL de trem regu-
lat i resultat garantit per a Ancora cilíndric i Roskoph

Tarifa de preus s'enviarà a qui ho demani

SABATERIA DE J. Jorba Bonet

Calçat de totes menes

❖ ❖ ❖

Especialitat amb la mida i luxe per a sports i estiuieg, sobretot en les sabates ferrades, amb claus especials suïssos i impermeabilitzades per a l'excursió d'alta muntanya i neus.

❖ ❖ ❖

C. Universitat, 4
BARCELONA

BANCO DE CATALUÑA

(Successor de FABREGAS Y RECASENS)

Rambla dels Estudis, 4-Barcelona

VALORS — CUPONS — BANCA — CANVI — GIRS
CAIXA D'ECONOMIES

INFORMACIONS FINANCIERES

Direcció telegràfica i telefònica: CATALONIABANK
Telèfons 2248 A i 3453 A — Apartat de Correus: 568

ANY VI: ÈPOCA 2.ª 1.^r DE NOVEMBRE DE 1920 NÚM. 67

NOTICIARI MENSUAL DE LA SECCIÓ D'EXCURSIONS

ATENEU ENCICLOPÈDIC POPULAR

CARME, 30 I 32, PRAL. I I.^r — BARCELONA

ES REPARTEIX GRATUÏTAMENT ALS SOCIS DE LA SECCIÓ I A MOLTES ENTITATS

Excursió col·lectiva a Girona

C.D.H.S.-A.E.P.
Barcelona

Per al dia 5 de desembre

La immortal ciutat de les gestes heroïques, l'antiquíssima Girona, és el punt escollit per a la quarta excursió col·lectiva de caràcter familiar del present curs.

Girona ofereix als ulls del turista nombroses i riquíssimes joies d'art, monuments venerables heretats de generacions pretèrites que xi-fraven el seu goig en revestir les seves obres de la major esplendidesa. Així és la Catedral, una de les obres més admirades en el món de l'art per la seva originalitat i magnificència. És d'una sola nau, idea atrevi-díssima que féu discórrer molt quan va executar-se, i que el seu autor, destre arquitecte, no hagué de lluitar poc per vèncer les oposicions que suscitava el seu genial projecte.

L'església de Sant Feliu és una altra valuosa joia de l'art, romànica en part i en part gòtica. Sant Pere de Galligans, antic monestir, és així mateix una veritable preciositat romànica. En ell hi ha instal·lat el Museu Arqueològic, que guarda, entre importants col·leccions, molts objectes trobats en les excavacions d'Empúries.

L'antic convent de Sant Domènec, avui caserna, amb sos formosos claustres; la Font dels Lladoners, curiosa font gòtica; La Caritat, institució benèfica; les Escoles municipals, molt ben muntades, i altres llocs força interessants captiven l'atenció de l'excursionista.

La situació topogràfica de Girona contribueix poderosament a realçar-la. El riu Onyar, passant per son centre, divideix la ciutat en dues parts, unides per varis ponts, que ofereix preciosos punts de vista.

«És una ciutat,—ha dit un dels nostres cronistes,—bastida, en part, en el pla i, en part, enfilant-se a un promontori, amb quelcom de Venècia en les cases construïdes damunt mateix del riu, i amb quelcom que

fa pensar en aqueixes ciutats americanes que s'alcen entre boscos d'arbres gegantins, quan la veiem des de la seva Devesa incomparable.»

La Devesa és un parc frondosíssim, amb passeigs deliciosos, passant per un dels seus costats el riu Ter. És un lloc ben pintoresc i de sanítós esbarjo que sorprèn agradósament per la seva extensió i bellesa.

Indubtablement, l'excursió satisfarà força els que hi prenguin part i no titubegem en recomanar-la als nostres amics i consocis.

ITINERARI:

A les 4.40 reunió dels senyors turistes a l'estació de França, repartint els bitllets i sortint en el tren de les 5.00, que arriba a Girona a les 8.51. Convé esmorzar en el tren.

De 9.00 a 13.00 es faran les visites per la ciutat. A les 13.15 es dinarà a l'Hotel del Comerç, un dels millors de Girona.

A la tarda es podrà sortir pels afores, Sant Daniel, muntanya i castell de Montjuic, etc. Es retornarà en el tren de les 19.11, que arriba a Barcelona a les 23.00

INSCRIPCIÓ.

El preu d'inscripció, per als socis de l'ATENEU, compresos els trens, dinar i menors, és de 16 pessetes, que s'han de fer efectives en el moment d'inscriure's, tancant-se l'inscripció el dia 1.er de desembre. Els no socis de l'ATENEU abonaran, a més a més, un dret d'inscripció d'una pesseta. Les senyores queden exceptuades d'aquest dret d'inscripció.

POBLET

RAMON BERENQUER IV, comte de Barcelona i de Provença i príncep sobirà del Regne d'Aragó, en ses lluites contra els sarratins, ensenyorits de la nostra terra, va obtenir tan senyalades victòries, que desitjà marcar-les erigint un Monestir de l'Ordre cisterciense en el territori reconquistat. Per a la seva realització va demanar a l'abat de Fontfreda, a Narbona, que li enviés el nombre de monjos necessari per a formar la comunitat, fent-li donació, a l'ensems, en 18 de gener de 1149, d'una gran extensió de terres.

El Monestir fou construït al peu d'una serra de muntanyes, en un deliciós lloc nomenat *Hort de Poblet*, de prodigiosa fertilitat vegetativa i abundant d'aigües, vàries d'elles minerals, especialment ferruginoses i magnesianes.

L'inauguració solemne del Monestir es verificà el dia 7 de setembre de 1153. Llavors era reduït; però, de mica en mica, sota la protecció ferma i decidida dels reis i papes, els primers amb llurs presents i donacions, els altres amb la concessió de privilegis, la Comunitat va anar augmentant, les edificacions engrandint-se i multiplicant-se, els dominis eixamplant-se, i el seu poder, més estès i arrelat cada dia. Poblet va arribar a convertir-se en un dels monestirs més poderosos d'Espanya pel seu nombre de monjos, dominis i grandeses.

Els seus Abats, en l'ordre religiós, eren considerats lo mateix que bisbes, i en l'ordre civil, igual que senyors feudals dels de més jerarquia.

Poblet tenia moltes propietats anexas, granges agrícoles i forestals, dirigides cadascuna per un monjo amb el servei corresponent de moços, treballadors i guardes.

A totes les ciutats i poblacions importants de Catalunya, hi tingué igualment cases, propietats i una infinitat de senyories; drets, com el de pastoreig en els estats reials, i participació en les explotacions, des de les salines de Cardona a les pesqueries d'Empúries.

En son recinte Poblet reunia totes les coses precises, dependències i oficis, per tal de que els monjos no tinguessin necessitat de sortir-ne. Era el que se'n diu una completa població.

Moltes de les seves edificacions, arquitectònicament considerades, eren riquíssims monuments, veritables prodigis d'art. Avui encara se'n conserven, més o menys deteriorades, una bona porció, que donen una idea precisa de la sumptuositat de l'obra i de la comoditat i estètica que hi presidia.

De les construccions més remarcables que s'hi admiren, ne farem una lleugera ressenya.

Després de la porta d'entrada i al fons d'una albereda s'aixeca la *Porta daurada*, denominada així perquè les fulles que formaven la porta estaven cobertes de planxes de coure, que es varen daurar l'any 1564, amb motiu de la visita del rei Felip II. Les seves dimensions, severitat i robustesa imprimeixen a l'obra el caràcter propi de les construccions feudals de l'Edat Mitjana.

La *Capella de Sant Jordi*, a la dreta de la porta, és bellíssima i de l'últim període de l'estil ogival, a excepció de la coronisa, que és del Renaixement.

L'*Església major*, com la generalitat de les construccions del mateix gènere erigides en plena Edat Mitjana, afecta en la seva planta

C.D.R.S.-A.E.P.
Barcelona

la forma d'una creu llatina, bastant allargada. Consta de tres naus, la central de 8'40 metres de llum i les laterals de 4'30, formant una amplada de 21'20 metres comptant les espessors dels pilars, que són de 2'10 metres. La longitud, compresos el creuer i l'absis, és de 85 metres, i les alçaries interiors són de 18 metres en les naus laterals i 28 en la central. Les naus, des de la porta al creuer, consten de set arcs amb llurs set pilars per banda, i l'absis, de forma heptagonal, també té set arcs, cobricelant el magnífic altar major, tot d'alabastre, obra d'una valor incalculable, estil Renaixement, amb una infinitat d'escultures, totes de la més fina talla i amb gran riquesa de detalls.

El *Claustre principal*, de forma quadrilàtera, té les naus de diferent longitud i estil, podent ésser considerades cadascuna com a models en llur gènere; hi dominen les èpoques romàniques i ogivals del bon gust per l'esveltesa i elegància de columnes, arcs calats i capitells. El preciós temple romànic que hi ha en el pati d'aquest claustre contenia un brollador amb la seva piscina, tota de pedra, a la que hi aflua l'aigua que de trenta un dolls rajava.

El *Refectori* és una sala rectangular de 33'50 metres de longitud per 8'25 d'ample, amb 3 arcs i 4 voltes, que rep la claror per 12 alts i formosos finestral. En el mig s'hi observen les restes d'un brollador amb pica circular que s'utilitzava per a refrescar la fruita, begudes i altres viandes. És una estança de bellíssimes proporcions, molt en caràcter al fi a que era destinada.

La *Sala Capitular*, planta quadrada de 15 metres de costat, sump-tuosa pels records que evoca i solemne per les assemblees religioses que s'hi reuniren, és una de les preciositats del Monestir, no sols per les bel·leses de la seva construcció, sinó també per la seva elegant forma. Quatre esvelts pilars centrals parteixen la volta en tres naus, igual per totes bandes, formant nou voltes, les quals reben llum per cinc elegants finestrals romànics, de filigranades columnes, calats i capitells. Queden les restes de les tres graderies que donaven la volta entorn de la sala, i servien de fonaments als escons de fusta. Decoraven els seus paraments els retrats dels monjos de Poblet que per llurs mèrits havien estat nomenats cardenals o prelats. El paviment conté multitud de fosses sepulcral d'abats.

La *Biblioteca* constava de dues sales, que formen cadascuna dues naus amb voltes, la primera amb quatre pilars i la segona amb tres; per alts finestrals hi entra abundància de claror. Aquestes sales, per la severitat d'estil i per llur estructura, així com per les correctes i elegants proporcions, constitueixen dues dependències de les més notables entre les obres monumentals de Poblet.

El *Dormitori de novicis* és una immensa sala de 87 metres de lon-

gitud per 10'20 de latitud. Forma una sola dependència, amb 19 arcs ogivals de molta esveltesa que sostenen la coberta.

El *Palau del rei En Martí l'Humà*, no acabat de construir per haver mort el rei que el feia alçar, té uns finestrals d'estil ogival de la millor època, amb imposts d'una talla delicadíssima i molt decorativa, que revelen la magnificència amb què es tractava de revestir l'obra, si no la millor joia artística de Poblet, una de les que hom ha d'apreciar en primer terme.

Els *cups i celler*, departaments separats, amb voltes robustíssimes i d'esmerada construcció, són obres també de molt mèrit i força celebrades.

Altres edificacions dignes de menció omitim per no allargar massa el present article; amb ço referit n'hi ha prou per donar una visió sintètica de l'obra magnífica que generacions pretèrites alçaren.

Com tota cosa humana, després del gran apogeu Poblet també sofrí els efectes desastrosos de la decadència. En els segles XVII i XVIII les obres que s'hi feren varen ésser ja grolleres i més aviat de destrucció de les artístiques estructures anteriors. L'influència social i política del convent va decreixre més que depressa.

Durant la primera meitat del segle XIX varen sofrir els monjos varis contratemps i fins foren expulsats del Monestir pels sometents liberals dels pobles de la comarca, en guerra civil contra els carlistes. Fou el Monestir abandonat algun temps, patint les depredacions que poden suposar-se. Els monjos encara hi tornaren, sense seguretat completa; però amb la crema dels convents, en el mes de juliol de 1835, foren definitivament dispersats i el convent romangué desert, sofrint durant molts anys les vexacions i lladronicis de gent perdularia i poc respectuosa per les joies de l'art patri, fins que l'Estat, declarant-lo monument nacional, procedí a la seva custòdia.

Successivament s'han anat realitzant obres de consolidació, construcció de cobertes, extracció de runa i restauració. Així se salvaran de la ruïna total les restes venerandes d'aquest immens Cenobi que ens han llegat les generacions passades.

ROSALBA

Exhibició gràfica de Mallorca

ELS socis Enric Olivé i Ramon Perera, després de passejar durant 10 dies per l'Illa de la Calma, ascendint als punts culminats, entaforant-se per les profundes coves i avencs i visitant pobles i edificis artís-

C.D.F.S.-A.E.I
Barcelona

tics, han volgut donar a conèixer als aimants de les coses belles tota aqueixa munió de joies que l'Illa Daurada serva per als afortunats que, sabent-ne, volen gústar-les.

En les fotografies de l'Olivé, força notables en sa majoria, més que l'art fotogràfic, que tampoc se'l descuida, s'hi nota ben marcadament l'ànima-excursionista, l'esperit inquiet del qui cerca, no tan sols la bellesa de l'assumpte, sinó també el marc que l'envolta, la perspectiva que s'hi obira.

Examinant-les un xic, hi veiem sobresortir l'enturonat castell, la llunyana serra, el recó de costa brava, l'alterós espadat, l'espessut bosc, i tot això ens mostra la dèria i entusiasme de l'autor, que busca els motius, no per a treure'n una impressió del moment, sinó per a remarcar l'excel·lència del lloc o la magnificència del bell paratge.

En canvi En Perera, en els seus dibuixos i aquarel·les sembla haver-hi abocat tota la seva ànima d'artista. Qui conegui superficialment el seu temperament, estarà en dubte de que el bon company i delitós excursionista hagi produït quadrets tan rics de detall (potser massa) i plens de vida com alguns dels exposats. En tots ells s'hi entreveu el veritable Perera, l'estudiós, l'observador, l'ingenu, que trameta al paper, amb tota senzillesa, ço que creu més interessant (encara que per a ell ho és tot).

En dita exhibició demostren ben clarament els bons companys que no tan sols poden fer kilòmetres, sinó que també saben treure quelcom més de profit de lo molt i bo que ofereix, a tothom qui senti, l'excursionisme.

Les frases proverbials catalanes

XLVIII

«Entorna't-en al llit, que això és la lluna.»

EXPRESSIÓ que es dirigeix al que va errat de comptes, al que s'equivoca en les seves apreciacions, al que somia en projectes irrealitzables, al que no toca, com se sol dir en sentit figurat, de peus a terra.

Ve de que un home, ebri com una sopa, arribà una nit a casa seva, tot fent tentines, i començà a despullar-se per a ficar-se al llit.

D'una cadira a l'altra, per anar-se sostenint, l'home va despullar-se com malament li permetien les seves insegures cames.

La finestra de la cambra era oberta de bat a bat, per la que hi entrava un esplendent raig de lluna plena.

Un cop despulat, intentà, des dels peus del llit, apagar bufant la claror de la lluna, ço que ell prenia per una espelma.

Veient que no aconseguia apagar-la com sempre ho havia fet, obtà per altre medi més radical. Agafà una sabata i va llençar-la envers on venia la claror, però el llum tampoc s'apagava. Llavors hi tirà l'altra després, la gorra, els pantalons, la tovallola, els coixins, tot el que li vingué a la mà.

A baix el carrer hi havia el vigilant del barri, que de segur ja sabia de qui es tractava i ya anar entomant tots els objectes que el veí de la turca esgrimia contra la fantàstica *espelma*. Veient que encara treia el cap per la finestra obstinant-se en apagar ço que no es podia, li va cridar amb veu persuasiva.

—Entorna't-en al llit, que això és la lluna.

Adagis excursionistes

Qui no aventura, no té ventura.

Cada un amb lo que la pega.

Fa més qui vol, que no qui pot.

Home desdit, no val un ardit.

Qui s'espera, es desespera.

Per peresa de llescar, el peresós no menja pa.

Engreixa més la calma que la taula.

La mà fereix el cos, la paraula arriba a l'os.

L'alegria allarga la vida.

Vés amb el cor a la mà, més no te'l deixis robar.

Quan a muntanya hi ha rufa, la tramuntana ja bufa.

Cuit o cru, mengeu-ho pur.

No t'alegri lo molt, ni t'entristeixis amb poc.

Si arbre gran vinclar voldràs, abans que'l vinclis el trencaràs.

G.D.H.S.-A.E.F.
Barcelona

La Bella Nina

Cançó Popular

MODERAT

U - na can - çó vull can -

- tar, no hi ha molt que s'ha dic - ta - da d'u - na

mi - nyo - na que hi ha que és fi - lla de Cas - te -

- llar que l'a - mor me'n té ro - ba - da

Les Cançons populars catalanes

XXIX

LA BELLA NINA

Una cançó vull cantar,
no hi ha molt que s'ha dictada,
d'una minyona que hi ha,
que és filla de Castellar,
que l'amor me'n té robada.

Té la cara com un àngel,
els cabells són com l'or fi,
i al cap unes grosses trenes
que em tenen l'enteniment
lligat amb fortes cadenes.

A son pare li he dit,
i també a la mare d'ella:
— Si no me la volem dar,
jo vos la vindré a robar,
com se sol fer amb les donzelles.

— Joanet gracioset,
la minyona n'és promesa,
n'és promesa amb un soldat
dels quartels de vora el mar,
fill del regne de València. —

Quan ella va vora el mar,
els mariners tiren veles
amb el brillo que ella hi va;
i amb l'aire del caminar
els peixos parlen amb ella.

Per curar-me'n aquest mal
no hi valen apotecaris
i els metges no hi tenen vot;
a mi'm causarà la mort
si la minyona no alcanço.

Al senyor bisbe de Vich
jo'n vull demanar llicència
per a fer-me'n capellà,
i poder-ne confessar
una tan gentil donzella.

Cançó amorosa recollida a Barcelona de boca de Na Teresa Gelats, il·lustrada pel notable artista N'Alexandre Cardunets, estimat consoci nostre.

És una de tantes cançons amoroses; poca cosa de particular ofereix, a no ésser que els versos són de cinc raitles, forma poc comú en la poesia popular. La seva tonada té un aire de ballet molt bonic.

C.D.H.S. - A.E.P.
Barcelona

CRÒNICA DE LA SECCIÓ

EXCURSIÓ COL·LECTIVA A TARRAGONA, REUS, POBLET I LLEIDA.—Una sortida de tres dies, ben distribuïts; un temps magnífic, no'l podiem esperar millor; disset de colla, jovials i ben avinguts; uns llocs a recórrer que vessen art i grandesa per tots cantons; uns senyors que ens esperaven per a ensenyar-nos, sol·lícits, tot ço bo i millor que en llurs localitats tenen. Amb aquests auspicis, què calia esperar d'aquesta excursió col·lectiva?

De conformitat amb l'itinerari publicat prèviament, que seguirem en totes les seves parts, al matí del 24 de setembre arribarem a Tarragona. Fòrem rebuts pel guardia urbà, conserge a més de l'Atracció de Forasters, En Pere Bigorra, qui ens va donar la benvinguda en nom de l'alcalde de la ciutat i es disposà amablement a acompanyar-nos.

Visitarem tot lo més notable de la població: l'Ajuntament, la Diputació, el Museu Arqueològic Provincial, on ens va donar moltes explicacions l'empleat senyor Poblet; la Catedral, el Palau de l'Arquebisbe, les muralles i la superba torre de l'Arquebisbe; l'antiquíssima capella de Sant Pau que es conserva en el pati del Seminari; el Museu Diocesà, on rebérem oportunes aclaracions del conservador, mossèn Bofarull; alguns trajectes de la galeria subterrània que condueix al Circ Romà; el renomnat *Balcó del Mediterrani*, amb les seves formoses vistes al mar; el Club Nàutic, bonic edifici de recent construcció, que s'està acabant d'enllestir, i altres llocs de la ciutat, sempre interessant i sempre agradable.

En alguns dels punts va acompanyar-nos també l'infatigable president del Sindicat d'Iniciativa, i bon amic nostre, el Dr. En Lluís Solé. A tan excel·lent senyor i al simpàtic Bigorra, qui va complir a les mil meravelles la seva missió de cicerone, els repetim el nostre reconeixement.

A mitja tarda marxarem cap a Reus. Allí ens vingué a rebre el president de la Secció Excursionista del Centre de Lectura, En Miquel Pàmies, qui ens va acompanyar a diferents punts de la ciutat. El poc temps de què disposàvem ens va privar de poder veure gaires coses. No obstant, es visità l'Ajuntament, el casino de l'Olimpo, el local del Centre de Lectura, que està essent objecte de radicals i costosíssimes reformes que el convertiran en una gran i sumptuosa estada única en el seu gènere, i altres llocs de l'industriosa ciutat.

L'endemà ens dirigírem cap a l'Espluga de Francolí i seguidament cap al Monestir de Poblet.

Allí, en mig d'aquelles pedres règics treballades per mans expertes i aguantant els embats dels segles, recordàrem una vegada més la grandesa i opulència dels moradors d'aquell immens cenobi, empori d'art,

estatge de reis, clau de dominació, que ha passat a l'història en forma de monument admirable.

L'home allí quasi s'hi troba petit, tanta magnificència l'encanta, l'aclapara. Cert és que l'art sempre és art, i l'art, sentint-lo, ens endolceix la vida.

Però el nostre esperit vola lliure, aires enllà, en les regions serenes de la pau i fraternitat humanes, on no hi ha deliris de grandeses i els Jardins de la megalomania no han d'ésser regats amb la suor dels humils i satisfets amb el llur esclavatge.

Per a donar una idea de la fundació i l'importància que assolí Poblet, creiem oportú donar-ne una breu notícia històrica, que insertem en altre lloc d'aquest número.

En sortint del Monestir, del que recorreguérem tot ço que resta en peu, i retornant a l'Espluga, passàrem per les *Masies*, lloc sumament pintoresc, apacible, amb boniques edificacions d'estiueig i fonts d'aigües minerals molt recomanables.

Dinàrem a l'hotel del Comerç, de l'Espluga, on ens serviren, com ja ens hi tenen acostumats, un excel·lent menú que augmentà, si hi cap, el crèdit de la casa.

I després ens traslladàrem a Lleida. A l'estació ens hi esperaven els senyors En Josep Piñol, de la Joventut Republicana, i En Ramon Fontanals, del Centre Excursionista de Lleida, que tingueren benèvoles atencions per a nosaltres.

En havent sopat visitàrem el Casal de la Joventut Republicana, construït de nou. Es un edifici gran, esvelt, elegant, ricament decorat, de belles proporcions; honora la ciutat de Lleida, que amb ell té una mostra de bon gust modern en les construccions; acredita els artistes i obrers que l'han bastit, tots lleidatans, i posa en un nivell molt alt l'entitat que porta a cap una obra tan preciosa.

La Joventut Republicana, de Lleida, és una Associació que fóra difícil trobar-li pariona en tot Espanya.

A més de l'estatge propi, té cap als afores un Sanatori i Camp d'Esports, molt gran, ben ideat, ric en jardineria i ornamentació. El projecte és obra mestredel'arquitecte N'Adolf Florensa, autor així mateix del projecte del Casal. Hi ha futbol, velòdrom, patins, tennis, piscina, joc d'infants, tir al blanc, pilota vasca, atletisme i altres coses, amb projecte, encara, d'anar-n'hi establint més segons l'increment que prenguin. Però tot és espaiós, sòlid, ric, esplèndid, al punt de que sembla mentida que això sigui una realitat a Lleida.

La Joventut Republicana fa més encara. Publica un diari, *El Ideal*, i influeix poderosament en la cosa pública de la localitat. D'ençà que té majoria a l'Ajuntament, està transformant la ciutat, de bruta i descuidada que era, en població curiosa i modernitzada.

Poden donar-se'n les gràcies, de tot això, als homes íntegres i abne-

gats amb què compta Lleida. Posem-hi davant d'ells N'Humbert Torres, alcalde actual, ànima d'aquest renaixement lleidatà, home de gran cor i de gran intel·ligència. I al seu costat, N'Alfred Pereña, En Josep Piñol i altres bons patricis.

Feta aquesta merescuda encara que petita exposició del que és la Joventut Republicana, lo més ostensible avui de Lleida, acabarem aquesta crònica, un xic massa extensa, dient que el dia següent d'haver arribat a aquella capital, visitarem, acompanyats del senyor Piñol, tot ço interessant que mostra als ulls del foraster, especialment el formós Camp d'Esports, que contribueix molt a la cultura del poble treient la gent dels caus del vici.

A las tres de la tarda arrancà el tren, i amb transbordament a Picamoixons i Sant Vicens, arribarem a Barcelona a dos quarts de nou del vespre, contentíssims d'una excursió tan agradable i realitzada amb tota felicitat i bona harmonia.

EXCURSIÓ AL PEDRAFORCA (24, 25 i 26 de SETIMBRE).—Malgrat l'inseguretat del temps, els nostres companys Sorribas, Tarradell i Camprubí portaren a terme l'excursió assenyalada per a aquests dies. Tement que l'enllaç dels trens a Manresa no pogués efectuar-se (cosa que passa molt sovint), decidiren sortir el dia 23, en el tren de les 18.30, amb l'intent de poder pendre el tren de Guardiola de les 6, guanyant a l'ensem dues hores per la jornada del primer dia, que era un xic llarga, i tenir segur el tren.

Tal dit, tal fet; arribats a Bagà, amb una hora de retràs, varen emprendre la marxa, a dos quarts de dotze, cap a les fonts del Bastareny, sense poder veure l'esplèndid paisatge d'aquesta regió, una de les més hermoses del Pireneu, perquè la boira no ho permetia. Als cinc quarts de Bagà, ja eren a les dites fonts, d'on, després de pegar un mos a la teca, es continuà el camí vers el coll i font de l'Avena, anant seguint fins al coll de la Bauma. D'aquí agafaren el camí de les Bassotes, que va arran de Serra Pedregosa fins al Collell, i que després, revoltant el Pedraforca, condueix a Gòsol. Tot aquest trajecte és espantós de maco, emperò la boira no els deixava veure més que el terreny que trepitjaven; sols passat el Collell pogueren gaudir de la contemplació del majestuós Cadí, tot ell emblanquit per primerenques neus.

A les set i mitja foren arribats al xamós, típic i espaiós poble de Gòsol, on reberen l'atenta visita d'un fred tot entramaliadot, que vulguis no vulguis, me'ls va clavar de nassos al foc.

Després de sopar i dormir, el matí següent prometia una bella jornada per escalar el Pedraforca, car totes les superbes muntanyes que enclouen l'hermosa vall gosolenca mostaven en tota puresa sos inte-

ressantíssims detalls; el cel transparentant un blau puríssim, l'atmosfera d'una nitidesa cristal·lina i un airet més que fresquet, convidaven amablement a emprendre l'ascensió vers el salvatge i corprendor Pedraforca.

Mes ¡oh dissort! Mentre els nostres excursionistes prenién el café amb llet, tota aquella calma, tota aquella nitidesa es va embrutar de boira. ¡La maledita boira! Ja hi tornem a ésser. En menys del que es necessita per contar-ho, totes les muntanyes quedaren tapades; sols el Pedraforca semblava que no volgués que la boira l'emboicallés, o que aquesta, abans d'aclofar-s'hi bé, primer li tingués de fer qualques postures, perquè tan aviat s'aixecava com s'hi tornava deixar caure, com voltava, tot corgolant-se, els dos pals, com traspassava, tot pujant i baixant, l'enforcanada.

Sortiren de Gòsol amb poques esperances de que el temps s'aclarís, emperò decidits a provar fortuna, varen dirigir sos passos envers el Pedraforca, i en ésser arribats al peu de la canal Verda, des d'on comença la pujada, aleshores quedaren convençuts de que ja no hi havia altre remei que deixar-ho córrer, puix, per només trobar se entre boira, no valia la pena de dar-se la forta pitrada que hi ha per tal ascensió, la que amb temps clar es pot dar per ben empleada.

—¿Què farem ara?—es digueren. Després d'enraonar-ho varen decidir fer l'excursió per altre cantó, i varen girar cua vers Sant Llorenç Morunys. Prenen el camí de Berga fins al molí de Güell, travessen la riera de Maripol, hi fan pa i trago i altres coses i enfilen de dret el camí de Sant Llorenç Morunys. Eren dos quarts de dotze. No cap en els límits d'aquesta crònica, ni el cronista ho intentaria, per altra part, la descripció, no ja detallada, ni tan sols lleugera, de lo que és aquest camí. Cada passa que es fa és un nou panorama que es descobreix. Així és que faltent ulls al vianant per anar esguardant tot lo que l'envolta, tant al lluny com a sa vora.

El camí és bell de debò, estant quasi sempre a l'alçada dels 1,200 als 1,400 metres s. n. m.

Quan fa molta estona que vos esteu recreant l'esguard sobre l'esquerpa Serra de Busa, tot de cop el camí es decanta a la dreta, i aleshores es presenta davant vostre un d'aquells espectacles que en l'excursionisme tan sovint es donen i que es queden gravats per sempre més.

A les petjades de l'excursionista s'obre una grandiosa vall esplèndidament hermosa, tancada per muntanyes de capritxoses formes i, com president-les, el grossíssim Port de Comte, jaient-hi graciosament a sos peus el poble de Sant Llorenç Morunys.

El camí comença a devallar, ràpidament, entaforant-se per un somniador bosc de pins, deixant veure de tant en tant, per entre alguna clariana, com el poble va pujant i les muntanyes van creixent, efecte de la ràpida baixada per una costa bastant dreta, amb uns 400 metres de des-

C. D. R. S. - A. E. F.
Barcelona

nivell. En un recolze del camí, en trobar un torrent feréstec on l'aigua hi baixà en escaiets saltirons, els nostres excursionistes hi fan una petita brenada.

Continuen el pintoresc camí, i a les sis de la tarda, entren al poble de Sant Llorenç Morunys o dels Piteus.

Per esperar el sopar, com que ja és nit i no poden recórrer els afores i les riques fonts dels voltants, s'han d'accontentar en passejar-se pels carrers anant ensumant la flaire que despedeixen els innombrables corrals que hi ha pels baixos de les cases.

Apart això, conté algunes botigues ben arreglades i totes il·luminades amb abundant llum elèctrica, podent dir que l'aspecte general de la població és el d'una petita ciutat muntanyenca.

La tercera i última jornada comença amb el nou dia, puix a trenç d'auba els tres excursionistes deixaren Sant Llorenç dirigint-se cap a Berga.

El cronista es torna a trobar lligat de mans, per la manca d'espai, per a poder descriure la grandiositat, la sublimitat, la poètica bellesa d'un fer-se dia per aquestes encontres. D'Orient va venint la nova claror desplegant sa fantàstica gama de colors, anant detallant més i més el bell paisatge, fins a arribar a la plenitud de la llum, quan el sol daura amb son bes amorós els cims d'aquestes muntanyes.

Tot extasiat-se, els excursionistes van fent via per la nova carretera, en construcció, vers la serradora de Llinàs, on hi arriben poc abans de les vuit.

Després d'esmorzar, prenen la tartana que ha de conduir-los a Berga, on després de quatre hores de carretera infernal, hi arriben, en bastant bon estat, a dos quarts d'una. Dinar, altra vegada tartana, el tren de Berga i el de Manresa, arribant a Barcelona, ben garbellats, a les deu de la nit.

EXCURSIÓ A SANT LLORENÇ DEL MUNT.— El dia 3 d'octubre es féu aquesta excursió.

No eríem necessari repetir les lloances que mantes plomes han dirigit a la tan coneguda com bella muntanya. Sols volem fer constar que els 10 companys que en el dit dia ascendiren a La Mola, quedaren tan satisfets de l'excursió, que ne prengueren comiat amb una coral ¡A reveure!

EXCURSIÓ A GIRONA.—L'excursió del 10 d'octubre a l'antiga ciutat immortal, tenia com a única finalitat treure fotografies, alguns aficionats del nostre Esbart, dels valuosos monuments de l'antigor que allí es

conserven. Satisfieren el seu gust impressionant moltes plaques, bé que, per manca de temps, no totes les que haurien volgut.

VISITA A LES OBRES DE LA SAGRADA FAMÍLIA.—En nombre de 36 efectuarem aquesta interessant visita el dia 17 del passat octubre. Pujàrem a les torres i miradors que estan bastint-se, ressegüirem tot ço construït i ens mostraren les maquetes d'aquesta meravellosa obra, que serà única en el món per la seva originalitat i abundor de simbolismes.

A l'objecte d'aplegar en aquestes planes algunes dades i singularitats curiosíssimes d'aquest temple, en un proper número en publicarem unes notes descriptives.

CONFERÈNCIA I OBERTURA DE L'EXHIBICIÓ GRÀFICA DE MALLORCA.—Aquests dos actes tingueren lloc el dia 20 del passat octubre.

N'Olivé, amb la seva particular manera de dir les coses, ens anà explicant, amb l'ajuda de nombroses projeccions, ço que visqué, junt amb En Perera, durant els dies de l'excursió. Ens contà la bellesa de la costa, l'agre del Puigmajor (¡i l'haver-hi de dormir al ras!), la grandiositat del torrent de Pareis... Ens digué com són admirables els seus patis, com són boniques les seves nines...

En resum, un seguit de dades que ens van fer agafar ganes de passar-hi una temporadeta, als que anàrem a escoltar-lo.

Acabada la conferència, s'obrí oficialment l'Exhibició que en altre lloc comentem, la que es tancarà el dia 10 del present mes, amb el final de la conferència de N'Olivé, qui, segons digué, ens ressenyarà les coses, avencs, patis...

Cal remarcar que l'acte tingué una bona acollida, omplint-se la sala d'actes de l'ATENEU i rebent moltes felicitacions els dos companys que tan bé saberen aprofitar el temps en la seva estada a l'Illa Daurada.

Ascensions econòmiques al Tibidabo

LA Companyia del Funicular del Tibidabo té concedit als socis d'aquest ATENEU una important rebaixa en el preu del bitllet de pujada i baixada d'aquest servei, que queda reduït a 60 cèntims.

El conserge de l'ATENEU, senyor Tubau, facilita als socis uns vals que a la taquilla del Funicular canvien pel bitllet definitiu.

L'ascensió ha de fer-se abans de les deu del matí; el descens, a qualsevol hora del dia.

NOTES

Per dimissió del senyors que el constitueu, el nostre Esbart de Ciències Naturals ha quedat refet així: President, Joan Amades (*Jeroni Picornell*); Conservador, Manuel Isern; Secretari, Ramon Inglès.

Els socis de l'ATENEU que desitgin formar part de la Secció d'Excursions poden deixar-ne nota al conserge o a qualsevol individu de la Junta. Rebran tots ells el NOTICIARI de la Secció, tindran lliure l'inscripció per a concórrer a les sortides i amb la llur adhesió ajudaran a fer més intensa l'acció que ve desenrotllant se dintre l'entitat. La quota d'adscrit és només d'una pesseta cada tres mesos.

Programa per a novembre de 1920

Dia 10, nit.

Conferència amb projeccions, per N'Enric Olivé, sobre Mallorca i clausura de l'*Exhibició gràfica*.

Dia 14.

Excursió al trajecte de les obres del carril de Martorell a Manresa.

Sortida: Per l'estació de M. Z. A., a les 7.13.

Retorn: Per l'estació del Nord, a les 21.15.

Pressupost de trens: Unes 5 pessetes.

Dia 21, matí.

Visita al modern edifici de la Protecció a l'Infància.

Reunió: Plaça d'Urquinaona (tramvia del Poble Nou), a les 10.

NOTA.—Es necessari inscriure's prèviament a l'ATENEU.

Dia 28.

Excursió a Breda, Riells, turó de Morou, Santa Fe i Sant Celoni.

Sortida: Per l'estació de França, a les 5.

Retorn: Per la mateixa, a les 23.

Pressupost: 6 pessetes, havent-se de dur les provisions.

LLIBRERIA

IMPREMTA

PAPERERIA :: MATERIAL ESCOLAR

ATHENEU

C.D.H.S. - A.E.
Barcelona

Pelai, 34 - Telèfon 543 A - Apartat 546

BARCELONA

Condicions especials per als _____

_____ socis d'aquest **ATENEU**

II Excursionistas !!

Pedid siempre las sardinas en aceite
y en escabeche de

Andrés D. de Rábago y C.^a

MARCA

Le Petit Rivage

Reconocidas como las más finas
y exquisitas

De venta: En todos los colmados y
tiendas de ultramarinos

Depósito: Clemente Massana
Paseo de San Juan, 11 — Teléfono 423 S. P.

Fábrica de Capses
de Cartró

Filles de J. Rabaseda

DIPUTACIÓ, 162-Teléfono 1302 A

BARCELONA

Capses de fusta : : Forratge mecànic de cartró
Mostraris .: Capses plegants, desmontables, etc.

“EL FARO”

Hospital, 127 - BARCELONA

Magatzems de Sastreria a mida
Robes confeccionades per a senyor i nois
Camiseria, Corbateria, Gèneres de punt,
Gorres, Berrets, etc., etc.

Economia segura - - Preu fixe